

פניני הרמה

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה וגו'. (כו. ב.), ברש"י שהיה דעתו לרדת למצרים כמו שירד אביו בימי הרעב, אמר לו אל תרד מצרימה, שאתה עולה תמימה כו' ע"כ, מצינו אצל יצחק שכל הנהגותיו היתה להתנהג כאביו ולא לשנות, שרצה לירד למצרים שכן עשה אברהם ואמר על אשתו אחותי היא, וקרא לבארות שמות כמו שקרא להם אברהם. וכן ראינו אצל רבותינו האמיתיים זי"ע שכל מעשיהם עפ"י מעשי אבותיהם, הוא מגודל יראת חטא פן יטעו ח"ו ולא רצו לסמוך על עצמם בשום דבר לחדש מה שלא קבלו, להיפך מהקטנים, שכל מגמתם וגאוותם לשנות מסורת אבות. ואפשר מפני כך גם כשנאמר ליצחק ברכת זרע וברכת הארץ לא נתקררה דעתו וחשש פן אינו ראוי לכך עד שנאמר עקב אברהם וגו'.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה שכן בארץ אשר אומר אליך: גור בארץ הזאת ואהיה עמך וגו'. (כו. ב - ג), כבר עמד בזה הרמב"ן שהוא ציווי כפול ובלשונות נפרדים, ויעויין בכלי יקר מש"כ בזה, ונראה כלל הדברים בתוספת ביאור כי נאמר ליצחק שיהי קביעתו בארץ ישראל לצורך מצבו הרוחני, הוא מקום אשר השכינה שם, וע"כ לא יצא אע"פ שמצד מצבו הגשמי יהיה זה בחינת גרות, גור בארץ, יעשה עיקר ממצבו הרוחני, שכון בארץ ואל תרד מצרימה.

[ואגב אזכיר אשר זכיתי לראות הנהגה זו אצל אאמו"ר [זצ"ל], בעת שהוכרחנו להמלט מגי ההריגה, וכל הפליטים בבקשם מקום להתיישב חפשו מקום נאות לצורך פרנסתם, זכורני שאבי מורי נסע מעיר לעיר ופניו מועדות למצוא מקום ראוי ביותר עבור חינוך הבנים לתו"ש - ובחר אז בעיר אנטווערפן - וכתב לי שאכן מצא מקום מתאים במצב הרוחני והחליט להתיישב שם, ומעתה ישתדל להסתדר שם ע"ד מצב הפרנסה].

(שם)

מאמר "ביזוי עבודתו של מקום"

[מתוך ספר בית אב שיחות החדש]

הארצות, מה ערכה ומשקלה של מתנה זו ומה הם התנאים שקבלנו עלינו עבור זה.

הנה זה ברור כי יצחק אבינו ידע כי יעקב הוא איש תם יושב אהל וממנו יהיה כלל ישראל, וח"ו להעלות על הדעת שלא ידע זה, והא ראייה שברכת אברהם לא רצה כלל ליתן לעשיו אלא לבסוף נאמרה ליעקב כמש"כ, ומה שרצה ליתן לעשיו אינה אלא ברכת עוה"ז, ושיעקב יהיה משועבד לו גם אם יעקב וזרעו יקיימו כל התורה כולה ויהיו במדרגת צדיקים, בכל זאת יצחק אבינו שמידתו מדת הדין הבין והעדיף שיותר טוב עבור יעקב הזוכה לשכר נצחי שלא יהיה לו כלל נסיון וחלק בעוה"ז, וכמו שאמרו בגמרא חגיגה (דף ט:) "יאה עניותא ליהודאי כי ברזא סומקא לסוסיא חיורא", והיינו כי לבן הוא מדת הנקיות ומדת הרחמים ואדום הוא מדה"ד, ורצה יעקב שכלל ישראל ישא על צוארו עול מדה"ד, וכדאיתא בחגיגה (דף ג:) עיי"ש, ועיי"ז יהיה בטוח שלא יחטאו ישראל ויזכו לשכר הנצחי המוכן להם וכמו שאמרו (עי' רמב"ם פי"ד איסור"ב ה"ד) אין עוה"ב אלא לישראל, והיתה כוונתו לבסוף למסור לו ברכת אברהם.

אולם רבקה הבינה שזה אי אפשר - וכדאיתא במדרש (יב, טו) שכשרצה הקב"ה לברוא את העולם אמר שאי אפשר לעולם לעמוד לגמרי במדה"ד - ושיהא כלל ישראל משועבדים לעשיו גם אם יקיימו התורה, וצריך מיזוג מדה"ד והרחמים. ואכן נתחדש עיי"ז שאם יעקב עומד בעול התורה והמצוה אין הידים ידי עשיו, אבל אם ח"ו יפרקו עול התורה ואין הקול קול יעקב אזי הידים ידי עשיו, וכנאמר "כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך" (כו. מ.), ויסבלו עול הגלות, ואתכם אזרה בגוים ואז תקוים מחשבתו של יצחק, ונמצא שעולו של עשיו הוא שבט המוסר להורות בישראל שלא יניחו תפקידם.

ויבז עשיו את הבכורה. (כה. לג.), ופירש"י העיד הכתוב על רשעו שביזה עבודתו של מקום, ע"כ, ויש לעיין דלכאורה עשיו טענה טובה היתה לו, וכדפירש"י עה"פ הנה אנכי הולך למות (כה. לב.), שהיה ירא מגודל האחריות שבו, ולכאורה דבריו מתקבלים על הלב ולא היה בזה שום בזיון על הבכורה, והרי אפשר להיפך דמפחד גודל חשיבות עבודת הבכורה נמנע מזה. ובאמת צריך להבין מה היה דעתו של יעקב אבינו שנכנס בעול זה. ואכן כאשר נתעמק נראה מה היה שורש טענתו של עשיו, דאילו היתה עבודת הכהונה חשובה אצלו כדבעי לא היה טוען כן, כי יעקב ידע ערך עבודתו של מקום והיה מוכן לקבל עול הגדרים והסייגים של הכהונה כדי לזכות לגודל המדרגה.

ואכן יעקב ידע כי אם יכול לזכות למדרגה זו והוא מאבדה למה לו חיים, הלא מי שהוא גוי ר"ל פטור מכל גדר התורה, ומי שהוא מזרע ישראל כבול בכל הליכותיו, אינו יכול לעשות מה שרוצה ואינו יכול לאכול מה שהוא רוצה, ואם חוטא יענש ח"ו, ובכל זאת מברכין בכל בקר ברוך שלא עשני גוי. וכן מי שהוא בן תורה עול גדול עליו בכל הנהגותיו ובכל זאת כדאי לו והוא שמח בחלקו. והיינו כי המעלה שוה אצלו יותר מהקשיים המוטלים עליו, ואין הם קשים לו כלל בידעו גודל מעלתו שזוכה עיי"ז. אבל עשיו לא היה מוכן לסבול והיה ממאן במעלת וערך הכהונה כלפי רצונו להיות חפשי מעול, וכלשון המס"י, והוא שמשמיענו רש"י שם, שמשמיענו הכתוב שהוא בז לבכורה, כי לא היה שוה לו מעלת עבודתו של מקום לעומת רצונו להיות חפשי מן העול.

זהו בעבודת השי"ת, ומזה נתבונן על מעמד כלל ישראל אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, ונתן לנו נחלת הארץ שהיא למעלה מכל

ישיבת קנין ובעלות עד בא גאולתינו [ולפי האמור הרי שורש גלות אצל הגוים מברכת עשיו הוא, שהיה ישראל מומר כדאיתא בגמרא קידושין (דף יח.), כי שורש כל הגלות הוא הגלות אצל מומרי ישראל ר"ל ולכן בכלל זה גלות האחרון אצל הערב רב שהוא קשה ביותר אבי אבות הגלות ר"ל].

ומי שחושב שכיון שעלו המומרים מישראל, כאילו נדחה לפניהם גזירת גלות, אינו אלא טועה, אלא הוא קיום מה שמרומז בדניאל ומבואר בספה"ק שלפני המשיח הם יהיו שולטים בארץ. והבועט בכח בגלות ישראל בין האומות, בגזירתו של מקום הוא בועט, וכלום בכחי ועוצם ידי חושבים לפרוק עול הגלות גזירתו של מקום חלילה.

והוא שהיה בסודו של יצחק אבינו בברכתו כאמור, לא שבעוה"ז נהיה בגלות תמידי ח"ו, אלא שהקב"ה ית"ש הבטיחנו שאם נזכה נצא מן הגלות - היום אם בקולו תשמעו - אשר רק בזה, נוושע בקבלת עול הגלות של אוה"ע.

אבל הבועט בזה ואינו רוצה בגלות הרי הוא כעשיו שביזה עבודתו של מקום עבור קושי השעבוד שבו, והוא גלות הערב רב בדורינו, האפיקורסים של ישראל שהולכים בדרכו של עשיו לבזות עבודתו של מקום ר"ל, אשר עבורם נתקנה תפילת ולמלשינים, וכמש"כ הרמב"ם **בהלכות תפלה** (פ"ב ה"א).

לא כן הוא חלקו של יעקב ובניו אשר הוא חבל נחלתו ית"ש, ואת אשר יגזור עלינו נקבל באהבה, ונדבק בתורה ומצוה ועי"ז נוושע בתשועת עולמים.

והוא מרומז במש"כ רש"י עה"פ ויחרד יצחק וגו' (כו. לג.) שראה גיהנום פתוחה לפניו, שאילו לא נתקיים אלא ברכת יעקב לא היו חוטאים, אבל עכשיו ע"י השנוי עלולים ישראל ח"ו ליפול לגיהנום, אלא שע"י עשיו היה הגיהנום פתוחה לפניו, לפניהם פי' שזה מה שעשיו גורם שישראל יפחדו מן הגיהנום עכ"פ בראותם פתוחה לפניו ליפול ח"ו אם יסורו עול התורה, וזו הברכה ליעקב שיצחק אמר ע"ז דגם ברוך יהיה, עי"ז שיפחדו מן הגלות העלול לבא. וזו היתה עצת רבקה ברוה"ק, וכמש"כ בפירש"י.

נמצא לפי"ז שגלותם של ישראל ברכה היא להם לשוב עי"ז לקדמותם, ואע"פ שהגלות קשה מאוד על כלל ישראל לסבול עול הגלות עד שישבו ועד שירחם ד' להשיבנו, ומה שהגוים משעבדין בנו הגלות היא שבט מוסר בידו ית' מברכתו של יצחק, אשר לזה גם רבקה הסכימה והסכימו מן השמים שיהיה כן, ומי שבועט בגלות וחושב שמרצונם של הגוים הרשעים בא עלינו, אינו אלא טועה, ומי שבועט בגלות לא בגלות הוא בועט אלא בגזירתו של מקום ובברכתו של יצחק הוא בועט, בין אם הגוי הוא זרעו של עשיו או זרעו של ישמעאל, עשיו וחוננו, תועים הם ואין בזה ספק - לא כמו אלה שעוברים הגבול, ויתחכמו לחשוב כאילו הם אוהבי ישראל ואינם אלא שונאי ישאל מסיתים ומדיחים ועתידין להיענש, ויהיו נידונים בנקמת ה' עמו - כי עצם הגלות וסבלנו בגזירת שמים הוא ולטובתנו, ובכלל שכל מתנת א"י אם כי שלנו היא הארץ ככתוב ויתן לך וגו', אבל בזמן הגלות נאמר לעשיו יהיה מושבך, מושב בעלמא לא קנין, ועשו או ישמעאל שולט שם, ולנו להיות נכנעים לו, ולא יתכן שתהיה לנו

השלם זה הבנין...

סל מלא ברכות משגרים אנו מול פני יזידנו הזגול והאהוב והנעלה, נח לשמים וגם לבריות, האי גברא יקירא, הרבני המופלג בתורה ויראה, שמו מפארים כש"ת ה"ה

מו"ה שלמה משה טנג"י שליט"א

יד ימינו של הוד כבוד עט"ר מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א, ומסור אליו זה רבות בשנים בלי ליאות

לרגל השמחה שבמעונו בעת נישואי בתו הכלה הצדקנית תחי'

עב"ג החתן המופלג, מוכתר בכתרה של תורה ובמעלותיה

הרב מרדכי ביטון שליט"א

ממצוייני ישיבת "כנסת אליהו" קוממיות יצ"ו, בן הרה"ח ר' אורי שליט"א - בית שמש יצ"ו

* * *

יתן ה' שהזיווג יעלה יפה יפה, בורא עולם בקנין השלם זה הבנין, בית גדול לתורה וליראה, לשם ולתפארת, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצוות, ויזכו לראות רוב נחת מכל הצאצאים, מתוך הרחבת הדעת, עדי נזכה לראות ולשמוח בשמחתן של ישראל וישועתן בב"א

השמחים בשמחתו ומברכים מקרב הלב

מתפללי ולומדי ישיבה הרמה דלונדון חברי ק"ק הרמה ירושלים תובב"א

בית רבינו